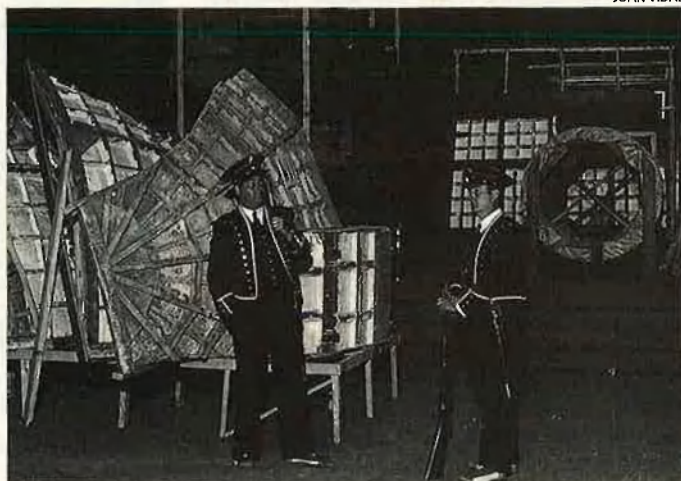
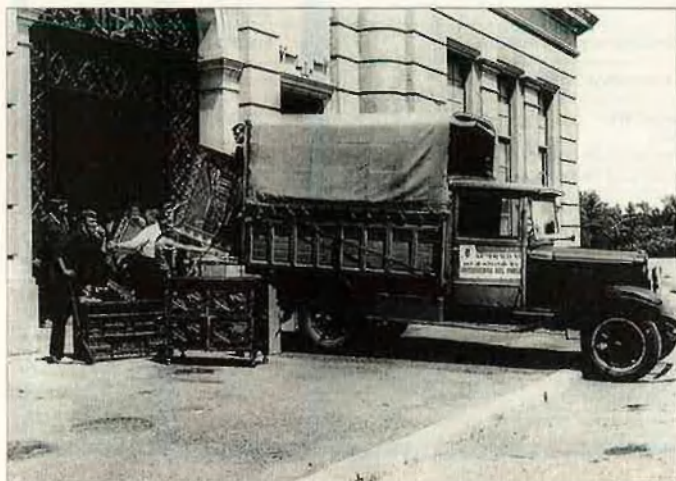

Salveu el patrimoni!

"Viatge a Olot" és la crònica gràfica d'un episodi històric: el salvament del patrimoni artístic més important de Catalunya en plena guerra civil. L'exposició es pot veure fins el 14 d'agost al Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona.

JOAN VIDAL

A l'esquerra, entrada de peces incautades al Palau Nacional (juliol 1936). A la dreta, la guàrdia de mossos d'esquadra en el dipòsit d'obres d'art de l'església de Sant Esteve (novembre 1936).

Des de finals de setembre de 1936 i com a conseqüència dels esdeveniments que es produïren arran de la sublevació militar a Barcelona, [ens hem vist en la] necessitat de traslladar fora frontera, la part més important, almenys, d'aquests materials, a fi de defensar-los de tots els perills de la guerra i d'assegurar-ne la conservació d'una manera definitiva". Són paraules de Joaquim Folch i Torres, llavors director general dels Museus d'Art de Barcelona i Cap del Servei de Museus de la Generalitat de Catalunya, en una carta enviada al comissari general de Museus de Catalunya, Pere Corominas.

Eren moments difícils. Des de l'esclat de la Guerra Civil els tècnics de museus s'havien organitzat per confiscar els béns patrimonials a fi de salvaguardar-los i d'evitar el vandalisme i les destrosses que es produïen en situacions d'excepció com aquella. Durant el mes de setembre les obres cabdals ja havien estat catalogades i un 70% estaven en possessió del Govern català i dipositades al Museu d'Art de Catalunya. Però ni Barcelona (que patia bombardejos constants) ni el museu de Montjuïc (que s'utilitzava com a dipòsit de municions)

no eren llocs segurs. És per això que Folch i Torres va decidir traslladar les obres a Olot (un indret allunyat del foc real i proper a la frontera francesa). Disposant de mitjans molt precaris, el trasllat de les obres, en camions i passant per carretes secundàries, començà el 7 d'octubre i s'allargà fins el mes de desembre.

Mercè Vidal, autora de l'extens i documentat llibre *Teoria i crítica en el noucentisme: Joaquim Floch i Torres*, narra els esdeveniments que segueixen: "Els objectes foren instal·lats a l'església de Sant Esteve d'Olot, la més gran de totes. Abans, però, calgué condicionar-la. S'instal·laren boques d'incendi entorn de l'edifici i en lleixes expressess es va dipositar aquell valuós tresor que arribà a superar el milió d'objectes; un destacament de mossos d'esquadra, bombers i membres del Comitè Local eren la força efectiva que vetllà per la seva integritat."

Però el desenvolupament de la guerra feia témer als tècnics museístics que la solució d'Olot tampoc no era segura. És per això que Joaquim Folch i Torres tornà a posar en marxa els mecanismes burocràtics per tal de traslladar una part del patrimoni a París, a fi de presentar

l'exposició "L'Art Catalán du Xe au XVe siècle". Els seus esforços es van veure recolzats per un seguit d'artistes i superaren els recels dels governants de la república espanyola. L'exposició es realitzà al Jeu de Paume de París entre els mesos de març i maig de 1937 i després s'exposà al castell de Maisons-Lafitte.

Les imatges d'aquest període, d'aquests episodis difícils, van ser protagonitzades per les persones que hi havia al capdavant dels museus de Barcelona, que van prendre decisions ràpides, efectives. Gràcies al seu coratge es van poder conservar les peces més valuoses del patrimoni artístic català. Alguns d'aquests moments van ser captats per la càmera del fotògraf Vidal Ventosa. Ara l'Arxiu Fotogràfic de Museus de Barcelona ha organitzat la seva primera exposició, "Viatge a Olot", on recupera aquest material gràfic inèdit. Seixanta-cinc fotografies en blanc i negre componen la mostra, que es clou amb les imatges captades pel fotoperiodista Carlos Pérez de Rozas, amb el retorn de les obres a l'Estació de França de Barcelona, un cop acabada la guerra i instaurada la dictadura del general Franco.

Montserrat Serra